Augustinus, Aurelius: Opuscula
Strassburg: Martin Flach (printer of Strassburg), 20 Mar. 1489, 1489 Seite 514

dei:⁊ nõ diligunt mundũ:cui⁹ ille prin/
ceps est:qꝛ dominatᷣ eis q̄ diligũt tempo
ralia bona:que h̄ visibili mũdo ꝯtinentᷣ.
nõ quia ip̄e domin⁹ est hui⁹ mũdi:ſꝫ p̄n/
ceps cupiditatũ eaꝝ quib⁹ cõcupiſcitur
om̄e qđ trãſit vt ei ſubiaceãt:q̄ negligũt
eternũ deũ:⁊ diligũt inſtabilia ⁊ mutabi
lia. Radix em̄ eſt omniũ maloꝛũ cupidi/
tas. Quã quidã appetẽtes a fide erraue
runt.⁊ inſeruerũt ſe doloꝛib⁹ mult̄. Per
hãc cupiditatẽ regnat in homĩe diabol⁹
⁊ coꝛ ei⁹ tenet. Tales ſunt om̄es qui dili
gunt iſtũ mundũ. Mittitᷣ aũt diabol⁹ fo
ras:quãdo ex toto coꝛde huic mũdo re/
nunciatᷣ. Sic em̄ renunciatᷣ diabolo:qui
princeps eſt hui⁹ mũdi:cũ renunciatᷣ coꝛ
ruptelis ⁊ pompis ⁊ angelis ei⁹. Ideoq̃
ip̄e domin⁹ triũphanteꝫ naturã homĩs
poꝛtãs.ſcitote inq̇t qꝛ ego vici mundũ.
Multi autẽ dicũt quomodo poſſumus
vincere diabolũ quẽ nõ videm⁹:Sꝫ ha
bemus magiſtꝝ q̄ nobis demõſtrare di/
gnat⁹ eſt.q̃uo a nobis inuiſibiles hoſtes
vincantᷣ. De illo em̄ dixit apl's. Exuens
ſe carnẽ principat⁹ ⁊ poteſtates expolia/
uit fiducialiter eos triũphans ĩ ſemetip
ſo. Ibi ergo vincuntᷣ inimice nobis inui
ſibiles ptãtes:vbi vincuntᷣ ĩuiſibiles cu
piditates. Et ideo qꝛ ĩ nobis ip̄is vinci
mus tꝑaliũ reꝝ cupiditates:nccẽ eſt vt ĩ
nobis ip̄is vincam⁹ ⁊ illũ:q̄ ꝑ ip̄as cupi
ditates regnat in hoĩe. Nñ em̄ dictũ eſt
diabolo.terrã mãducabis:dictũ ẽ pc̄toꝛi
terra es ⁊ ĩ terrã ibis. Dat⁹ eſt ergo in ci
bum diabolo peccatoꝛ. Nõ ſimus terra.
ſi nolum⁹ manducari a ſerpente. Sicut
em̄ qđ manducamus in noſtrum coꝛpus
ꝯuertim⁹:vt cib⁹ ip̄e ſcḿ coꝛp⁹ h̄ efficiatᷣ
qđ nos ſum⁹:ſic mal' moꝛib⁹ ꝑ nequiciã
⁊ ſuꝑbiã ⁊ ĩpietatẽ h̄ efficitᷣ q̄ſq̃ qđ dia/
bol⁹.i.ſil'is ei⁹:⁊ ſubijcitᷣ ei.ſic ſubiectũ ẽ
nob̄ coꝛp⁹ nr̃m. Et h̄ ẽ qđ dicitᷣ mãduca
ri a ſerpẽte. Quiſq̇s itaq̃ timet illũ ignẽ
q̄ parat⁹ ẽ diabolo ⁊ angel' ei⁹.det operã
triũphare đ illo ĩ ſemetip̄o. Eos em̄ q̄ fo
ris nos oppugnãt:int⁹ vincim⁹ vincen
do cõcupiſcẽtias:ꝑ q̄s nobis dñantᷣ. Et
q̄s inuenerint ſui ſil'es ſecũ ad penas tra
hũt. Sic ⁊ apl's dicit ꝙ in ſemetip̄o pu/
gnet aduerſus ptãtes exterioꝛes. Ait ei

Nõ ẽ nobis colluctatõ aduerſus carnẽ ⁊
ſãguinẽ:ſꝫ aduerſ⁹ p̄ncipes ⁊ ptãtes hui⁹
mũdi:rectoꝛes haꝝ tenebraꝝ aduerſus
ſp̄ũalia neq̇cie ĩ celeſtib⁹. Celũ ei đꝛ ⁊ iſte
aer vbi vẽti ⁊ nubes ⁊ ꝓcelle ⁊ turbines
fiũt.ſic̄ etiã ſcriptura dicit ĩ mult̄ locis.
Et ĩtonuit đ celo dñs:⁊ aues celi ⁊ vola
tilia celi:cũ mãifeſtũ ſit aues ĩ aere vola/
re. Et nos ĩ ꝯſuetudine hũc aerẽ celũ ap
pellam⁹. Nã cũ de ſereno vl' nubilo q̄ri/
m⁹:aliq̄ñ dicim⁹:q̄lis ẽ aer.aliq̄ñ:q̄le ẽ ce
lũ. Hoc dixi ne q̇s exiſtimet ibi habitare
mala demonia:vbi ſolẽ ⁊ lunaꝫ ⁊ ſtellas
de⁹ oꝛdinauit:q̄ mala demonia iđ apl's
appellat ſp̄ũalia:qꝛ etiã mali angeli ĩ ſcri
ptur̄ ſp̄ũs appellantᷣ. Ideo aũt rectoꝛes
haꝝ tenebraꝝ eos dicit:qm̄ pc̄tõꝛes ho
mines tenebras appellat q̇b⁹ iſti dñantᷣ.
Iđ ⁊ alio loco dic̄. Fuiſt̄ em̄ aliq̄ñ tene/
bꝛe:nũc aũt lux ĩ dño:qꝛ ex pc̄tõꝛib⁹ iuſti
ficati erãt. Nõ g̊ arbitremur ĩ ſũmo celo
habitare diabolũ cũ angel' ſuis.vnde la
pſũ eſſe credim⁹. Sic em̄ errauerũt ma/
nichei:q̄ dicũt añ mũdi ꝯſtitutõeꝫ fuiſſe
gentẽ tenebraꝝ:q̄ ꝯ deuꝫ rebellauit:in q̄
bello credũt miſeri oĩpotẽtẽ deũ:nõ ſibi
alitᷣ potuiſſe ſuccurrere:niſi ꝑtẽ ſuã ꝯ eaꝫ
gentẽ mitteret. Cui⁹ gẽtis p̄ncipes:ſic̄ il
li dicũt:deuoꝛauerũt ꝑtẽ dei:⁊ tꝑati ſunt
vt poſſet mũd⁹ đ ill' fabꝛicari. Sic dicũt
deũ ꝑueniſſe ad victoꝛiã cũ magnis cala
mitatib⁹ ⁊ cruciatib⁹ ⁊ miſerijs mẽbꝛoꝛũ
ſuoꝝ:q̄ mẽbꝛa dicũt eẽ cõmixta tenebꝛo
ſis viſcerib⁹ p̄ncipũ illoꝝ:vt eos tꝑarẽt:
⁊ a furoꝛe cõpeſcerẽt. Et ñ ĩtelligũt tã ſa
crilegã eẽ ſuã ſectã:vt credant oĩpotentẽ
deũ ñ ꝑ creaturã quã fecerit:ſꝫ ꝑ ip̄aꝫ na/
turã ſuã bellaſſe cũ tenebꝛis:qđ nefas eſt
credere. Neq̃ h̄ ſolũ ſed etiã illos q̄ victi
ſũt:factos eẽ melioꝛes:qꝛ furoꝛ eoꝝ cõp̄ſ
ſus ẽ:dei aũt naturã q̄ vicit:factã eſſe mi
ſerrimã. Dicũt em̄ eã ꝑ ip̄aꝫ cõmixtionẽ:
ꝑdidiſſe intellectũ ⁊ btĩtudinẽ ſuã:⁊ ma/
gnis erroꝛib⁹ ⁊ cladib⁹ eſſe ĩplicatã. Quã
ſi aliq̄ñ l' totã purgari dicerẽt:magnã tñ
ĩpietatẽ ꝯ oĩpotẽtẽ deũ affirmarẽt:cui⁹
ꝑtẽ crederẽt tãto tꝑe ĩ erroꝛib⁹ ⁊ penis eſ
ſe iactatam ſine aliquo peccati crimine.
Nunc vero infelices audẽt adhuc dice/
re:nec totã poſſe purgari:⁊ ip̄am partẽ q̄

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-298/0514
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG